

8. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΒΑΚ

8.1 Σχέδιο συν-χρηματοδότησης

Οι οικονομικοί πόροι του έργου περιλαμβάνουν εκείνους που αναφέρονται στην ανάπτυξη του ΣΒΑΚ, καθώς και εκείνους που σχετίζονται με την υλοποίηση των δράσεων και των μέτρων του σχεδίου. Η ανάπτυξη του ΣΒΑΚ καλύπτεται από ίδιους πόρους του Δήμου, ενώ η υλοποίηση των επιμέρους δράσεων του ΣΒΑΚ απαιτεί την αξιοποίηση πόρων από διάφορες άλλες πηγές.

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά εθνικά και μη χρηματοδοτικά εργαλεία στα οποία διαπιστώνεται συνάφεια των αντικειμένων τους, με το περιεχόμενο των μέτρων του ΣΒΑΚ και επομένως εντοπίζεται η δυνατότητα αξιοποίησης των πόρων. Ο τελικός προϋπολογισμός του ΣΒΑΚ παρουσιάζεται αναλυτικά σε επόμενο παραδοτέο όπου και προσδιορίζονται οι επιμέρους πηγές χρηματοδότησης των έργων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» - Πρόγραμμα Μεταφορές

Στις 22 Ιουλίου 2023 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το πρόγραμμα «Μεταφορών 2021-27» με προϋπολογισμό 2,2 δις ευρώ, αρμοδιότητας της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται με Κοινωνική Συμμετοχή ύψους 1.854 εκ. ευρώ, εκ των οποίων 1.289 εκ. ευρώ από το ΤΣ και 565 εκ. ευρώ από το ΕΤΠΑ. Η αναλογούσα Εθνική Συμμετοχή είναι 370 εκ. ευρώ. Η συνολική ΣΔΔ (Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη) του Προγράμματος ανέρχεται σε 2.224 εκ. ευρώ.

Ενδεικτικά 760 εκατ. ευρώ προβλέπονται για την ανάπτυξη βιώσιμων αστικών μεταφορών, 688 εκατ. ευρώ για την ολοκλήρωση και αναβάθμιση οδικού δικτύου και τη βελτίωση οδικής ασφάλειας, 485 εκατ. ευρώ για την ολοκλήρωση/ ανάπτυξη κεντρικού και προαστιακού σιδηροδρομικού δικτύου, 181 εκατ. ευρώ για τη βελτίωση προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας νησιών και 89 εκατ. ευρώ για την ασφάλεια ναυσιπλοΐας και αεροναυτιλίας.

Οι επενδυτικές ανάγκες στον τομέα των Μεταφορών κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, συνδέονται με την Πολιτική Συνοχής της χώρας καθώς και με τους εξής πέντε (5) Εθνικούς Στρατηγικούς Στόχους (Σ.Σ.) του ΕΣΣΜ:

- Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα στην ανάπτυξη και λειτουργία του συστήματος μεταφορών, σε Περιφερειακό και Εθνικό Επίπεδο
- Ενίσχυση της Συνδεσιμότητας των Μεταφορών
- Εξασφάλιση ενός Περιβαλλοντικά Βιώσιμου τομέα μεταφορών
- Παροχή Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης
- Διατήρηση Ασφάλειας και Προστασίας του συστήματος μεταφορών.

Αναλυτικότερα κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, με την αξιοποίηση και των πόρων του Προγράμματος «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027», θα υλοποιηθούν ώριμες παρεμβάσεις του μεσοπρόθεσμου ορίζοντα του ΕΣΣΜ, εστιάζοντας σε απαιτήσεις για:

- βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του συστήματος Μεταφορών της χώρας
- αύξηση της αποδοτικότητας του
- ενίσχυση της συνδεσιμότητάς και της ασφαλείας του,

με παράλληλη επιδίωξη τη συμβολή στην οικονομική ανάκαμψη της χώρας και τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών.

Στο πλαίσιο αυτό θα γίνουν επενδύσεις για:

- την περαιτέρω ανάπτυξη των βιώσιμων αστικών μεταφορών στα δύο μητροπολιτικά κέντρα και -πilotικά – σε άλλους περιφερειακούς δήμους της χώρας
- ολοκλήρωση του κεντρικού σιδηροδρομικού ΔΕΔ-Μ και βελτίωση της διαλειτουργικότητας του
- την ενίσχυση της χρήσης ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου ηλεκτροκινούμενου σιδηροδρομικού δικτύου (υπεραστικού και προαστιακού)
- ολοκλήρωση του κεντρικού ΔΟΔ
- στοχευμένη περαιτέρω ανάπτυξη και διασύνδεση του αναλυτικού ΔΟΔ
- αναβάθμιση/ολοκλήρωση των σιδηροδρομικών και οδικών διασυνωριακών προσβάσεων
- ενίσχυση του επιπέδου πολυτροπικότητας του συστήματος
- ενίσχυση της περιφερειακής ηπειρωτικής και νησιωτικής συνδεσιμότητας
- βελτίωση της ασφάλειας χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών.

ΠΕΠ Αττικής 2021 – 2027

Ο προγραμματισμός της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 για την Περιφέρεια Αττικής συμπίπτει με τη διαδικασία ολοκλήρωσης του ΠΕΠ Αττικής 2014-2020, το οποίο παρουσιάζει αποτελέσματα με προστιθέμενη αξία.

Η προτεραιότητα 2B του προγράμματος περιλαμβάνει: Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (Ειδικός στόχος αστικής κινητικότητας που καθορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο viii. του κανονισμού ΕΤΠΑ και του κανονισμού για το Ταμείο Συνοχής).

Ο ειδικός στόχος της προτεραιότητας είναι: Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (ΕΤΠΑ).

Η επιλογή του Ειδικού Στόχου συνδέεται με το πρόβλημα του υψηλού επιπέδου εκπομπών άνθρακα και θορύβου στην Αττική, εξυπηρετώντας τις ανάγκες προώθησης των αρχών της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, της βελτίωσης των ροών κίνησης και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στο αστικό περιβάλλον.

Η κάλυψη των αναγκών αφορά σε παρεμβάσεις βελτίωσης της τοπικής κινητικότητας, με ενίσχυση/προαγωγή των μετακινήσεων που βασίζονται στην ανθρώπινη ενέργεια μέσα από την επέκταση ήπιων δικτύων μεταφοράς (δίκτυο πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων κτλ.) με στόχο την μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου. Σε όλες τις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της προσβασιμότητας των υποδομών και των μέσων για τα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα.

Οι παρεμβάσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας θα λαμβάνουν υπόψη τους, κατά τον σχεδιασμό, και τους λιμένες ως σημείο διασύνδεσης, ενώ θα ενθαρρυνθεί η διάσταση της ηλεκτροκίνησης pilotικά μέσα από τη δημιουργία επιμέρους υποδομών επαναφόρτισης.

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου εντάσσονται στην Στρατηγική Προτεραιότητα 2B και οι δράσεις που προβλέπονται είναι οι εξής:

- Επενδύσεις για τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων και δικτύου ποδηλατοδρόμων (Βόρειος Ποδηλατικός Άξονας Αττικής).
- Ενίσχυση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων (σημεία ανεφοδιασμού / επαναφόρτισης) – Πιλοτικές δράσεις προώθησης της ηλεκτροκίνησης στην Περιφέρεια Αττικής.
- Υποδομές τραμ.

Οι δράσεις του Ειδικού Στόχου σχεδιάζονται και θα υλοποιηθούν υπό το πρίσμα της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής για τη μετατροπή της Ευρώπης στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο έως το 2050 και το μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία και σε συνέργεια με το εθνικό ΕΣΠΑ 2021-2027, τον Αναπτυξιακό Στόχο 'Πράσινη Ανάπτυξη' του ΕΠΑ 2021-2025, τον Πυλώνα 'Πράσινη Μετάβαση' του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), τα τομεακά προγράμματα ΠΕΚΑ και Μεταφορών με γνώμονα τη συνάφεια με τις δράσεις που προβλέπουν τα ΣΒΑΚ της Περιφέρειας.

Οι ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού, καθώς και οι Δημόσιοι Οργανισμοί αποτελούν ομάδες - στόχους της εν λόγω προτεραιότητας.

Δράσεις Πράσινου Ταμείου

Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Δομή Προγραμμάτων

Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικώς:

1. Άξονες προτεραιότητας που εξειδικεύουν την εθνική περιβαλλοντική στρατηγική
2. Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας
3. Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δικαιούχοι.

Προϋπολογισμός Προγραμμάτων

Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ποσού μεγαλύτερου ή ίσου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς ΦΠΑ, ποσού μικρότερου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων, οι διαδικασίες και οι όροι καταβολής καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

Κριτήρια Αξιολόγησης - Κριτήρια επιλογής πράξεων και έργων

Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων μπορεί να εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, ωριμότητα, πληρότητα, σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητά του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές, την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης.

Πιο συγκεκριμένα το Πράσινο Ταμείο για τα έτη 2023-2024 καλεί Όλους τους Δήμους της χώρας, να υποβάλλουν τις προτάσεις τους, σύμφωνα με τον Οδηγό Διαχείρισης για τη χρηματοδότηση δράσεων στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Αστική Αναζωογόνηση & Λοιπές δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ» για τα έτη 2023-2024.

Η συνολική διάρκεια της πρόσκλησης εκτείνεται στα ημερολογιακά έτη 2023-2024. Επισημαίνεται ότι, στο διάστημα αυτό δε θα εκδοθεί άλλη πρόσκληση. Για κάθε Δήμο ισχύει ο περιορισμός της υποβολής έως δύο προτάσεων για τα διοικητικά του όρια στο ίδιο Μέτρο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον Οδηγό Διαχείρισης του Χρηματοδοτικού Προγράμματος.

1. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ: Οι δράσεις οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν καθορίζονται στο πλαίσιο των μέτρων του προγράμματος ως εξής:

ΜΕΤΡΟ 1: Σύνθετες αστικές αναπλάσεις

Στο Μέτρο 1, ως επιλέξιμες δράσεις περιλαμβάνονται:

1.1. Ολοκληρωμένα έργα αναπλάσεων κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου ή δίκτυο αυτών. Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας των αναπλάσεων περιλαμβάνει:

α. μεμονωμένους κοινόχρηστους χώρους σημαντικού μεγέθους ή/ και με αυξημένη σημασία για το σύνολο του οικιστικού συνόλου/ οικιστικής περιοχής στο οποίο εντάσσονται,

β. σημαντικά ενιαία δίκτυα παρεμβάσεων με στόχο την απόδοση στο κοινό του ελεύθερου δημόσιου χώρου, αυξάνοντας την ελκυστικότητα, προσβασιμότητα και λειτουργικότητά του. Περιλαμβάνονται δίκτυα πεζοδρόμων που συνθέτουν ένα ενιαίο σύνολο.

γ. έργα διευθέτησης ρεμάτων με σεβασμό στην χλωρίδα και την πανίδα του τοπικού οικοσυστήματος κατόπιν σχετικής απόφασης οριοθέτησης

δ. έργα αποκάλυψης (stream daylighting) και αποκατάστασης ρεμάτων. ε. ενίσχυση της φύτευσης γραμμικά σε συνδυασμό με φύτευση σε χώρους πρασίνου, για την βελτίωση της θερμικής άνεσης και του δροσισμού των αστικών φαραγγιών.

στ. συνδυασμό δράσεων, από τις προτεινόμενες στο Μέτρο 2 «Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο» σε απόσταση μικρότερη των 200μ. (με τις προϋποθέσεις που αναλύονται στον Οδηγό).

1.2. α. Αποκατάσταση/ επανάχρηση δημόσιων κτιρίων χαρακτηρισμένων ως διατηρητέα ή/ και μνημεία.

β. Συνδυασμός των δράσεων 2.5 και 2.6 του Μέρους 2 (με τις προϋποθέσεις που αναλύονται στον Οδηγό).

ΜΕΤΡΟ 2: Παρεμβάσεις στον αστικό χώρο

Στο Μέτρο 2, ως επιλέξιμες δράσεις περιλαμβάνονται:

- 2.1. Διαμόρφωση νέων κοινόχρηστων χώρων και αναδιαμόρφωση υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, χώρων πρασίνου και υφιστάμενων δικτύων κοινόχρηστων χώρων πρασίνου, με έμφαση στη συμπλήρωση των φυτεύσεων.
- 2.2. Αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου.
- 2.3. Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων παιδικών χαρών και πάρκων δραστηριοτήτων (όπως πάρκα σκύλων και άλλα θεματικά πάρκα).
- 2.4. Αισθητική, λειτουργική, περιβαλλοντική αναβάθμιση, διεύρυνση, ανακατασκευή, πεζοδρομών και πεζοδρομίων ή και δημιουργία νέων.
- 2.5. Ανακαίνιση και διαμόρφωση κτιρίων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία Ο.Τ.Α./ Δικαιούχου, ή έχουν εκμισθωθεί/παραχωρηθεί σε ΟΤΑ/ Δικαιούχο από φορείς που συγκαταλέγονται στους εν δυνάμει δικαιούχους του Πράσινου Ταμείου για χρονική διάρκεια τουλάχιστον 15 ετών, δηλαδή πρόκειται κτίρια εγκαταλειμμένα ή αχρησιμοποίητα με στόχο την επανάχρησή τους για την κάλυψη αναγκών εγκατάστασης κοινωνικών, πολιτιστικών σε συνδυασμό με αναπτυξιακές δραστηριότητες.
- 2.6. Αισθητική αναβάθμιση όψεων κτιρίων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία Ο.Τ.Α./ Δικαιούχου ή έχουν εκμισθωθεί/ παραχωρηθεί σε ΟΤΑ/Δικαιούχο από φορείς που συγκαταλέγονται στους εν δυνάμει δικαιούχους του Πράσινου Ταμείου για χρονική διάρκεια τουλάχιστον 15 ετών, σε αξιολογικά τουριστικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά σημεία της πόλης ή του δήμου, όπως σε κεντρικές πλατείες, καθώς και κτιρίων κεντρικών αξόνων και παραλιακών μετώπων.
- 2.7. Διαμόρφωση θεσμοθετημένων χώρων στάθμευσης οχημάτων, υπέργειων και υπαίθριων με βιοκλιματικά υλικά, όπως και υπόγειων.
- 2.8. Αναβάθμιση ενεργειακή, αισθητική και λειτουργική σχολικών κτιρίων καθώς και αναβάθμιση των υπαίθριων χώρων.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ: Η συνολική δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την πρόσκληση αυτή προεκτιμάται σε **55.520.000,00 €** για τα έτη 2023-2024.

Horizon Europe 2021 - 2027

Ο Ορίζοντας Ευρώπη είναι το 9^ο κατά σειρά πρόγραμμα πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την έρευνα και την καινοτομία για την περίοδο 2021-2027, με προϋπολογισμό 95,5 δισ. ευρώ και αποτελεί το διάδοχο του 8^{ου} προγράμματος πλαίσιο Ορίζοντας 2020 (2014-2020).

Το πρόγραμμα χρηματοδότησης της Έρευνας και Καινοτομίας είναι μέρος της προσπάθειας για τη βελτίωση της ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη. Έχει ως στόχο να συμβάλει στην ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της ΕΕ, στην αναμόρφωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) και στην βελτίωση της ικανότητας της ΕΕ να καινοτομεί.

Αποσκοπεί στη σύνδεση της έρευνας και καινοτομίας με έξι βασικές ευρωπαϊκές προτεραιότητες, που αφορούν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στον ψηφιακό μετασχηματισμό των κοινωνιών και της οικονομίας, στην ευημερία και ασφάλεια των πολιτών, καθώς και στην προστασία της ευρωπαϊκής δημοκρατίας.